

Anexa 5. Zone cu o importanță deosebită pentru mediu

Natura 2000

Programul Natura 2000 este un program UE ce are ca scop protejarea zonelor naturale sub tutela Directivei Habitadelor din anul 1992. Scopul programului este să asigure supraviețuirea pe termen lung a speciilor și habitatelor naturale aflate pe cale de dispariție din Europa.

Rețeaua Natura 2000 în România înglobează situri terestre și marine, care acoperă 22,7% din suprafața țării (435 de situri cu importanță comunitară – SCIs și 171 de zone special protejate - SPAs). Siturile terestre acoperă o suprafață de 54.214 km², iar siturile marine acoperă o suprafață de 6.362 km².

Figura nr. 1 Siturile Natura 2000 ¹

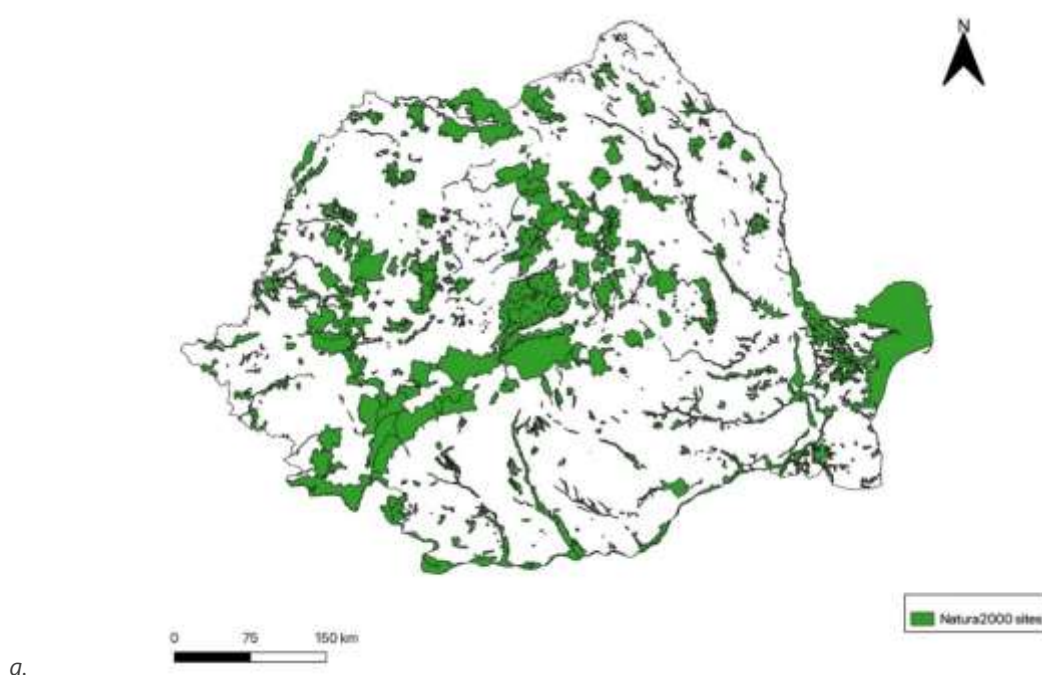
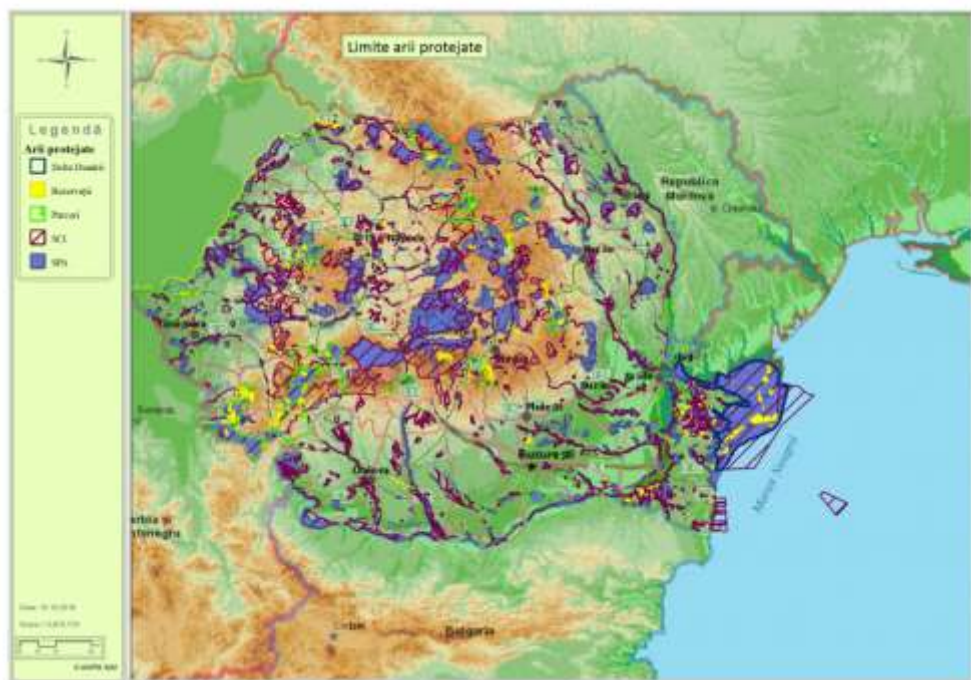

Figura nr. 2 Zone protejate în România²

¹Figură întocmită de autor, 2020: <https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/dashboards/natura-2000-barometer>

² ANANP. Link: <http://ananp.gov.ro/ariile-naturale-protejate-ale-romaniei/>

Pentru a verifica interferențele dintre procesul de urbanizare și programul Natura 2000, s-a efectuat o analiză a suprafețelor Corine care intră sub incidența programului Natura2000. In tabelul alăturat sunt prezentate zonele (în kilometri pătrați) sit Natura2000 pentru fiecare tip de zonă naturală.

Tabel nr. 1 Zone sit Natura 2000 (în km2) în fiecare categorie de zonă naturală CLC³

km2	Teren preponderent agricol ce prezintă o vegetație naturală semnificativă	Păduri de foioase	Păduri de confere	Păduri mixte	Pășuni naturale	Mlaștini	Arbuști de pădure
NAT	1.747	16.991	4.714	5.272	1.967	636	2.086
SCI	945	13.757	3.907	5.017	1.841	628	1.527
SPA	1.205	9.719	2.735	2.459	1.123	258	1.384

Siturile Natura 2000 sunt acoperite în principal de păduri de foioase și păduri mixte, în timp ce suprafețele acoperite de terenuri agricole (cu vegetație naturală semnificativă), pășuni naturale, mlaștini și zonele cu arbuști de pădure sunt mai puțin reprezentate.

Procentajul zonelor urbanizate din interiorul siturilor Natura 2000 a fost analizat luând în considerare diferite categorii de urbanizare (Categorie 12 – zone portuare, unități industriale sau comerciale, rețele rutiere sau feroviare și categoria 11 - discontinuitatea urbană).

Tabel nr. 2 Procentajul de urbanizare a categoriilor CLC din interiorul siturilor Natura2000⁴

Categorii	Procentaj (%)
-----------	------------------

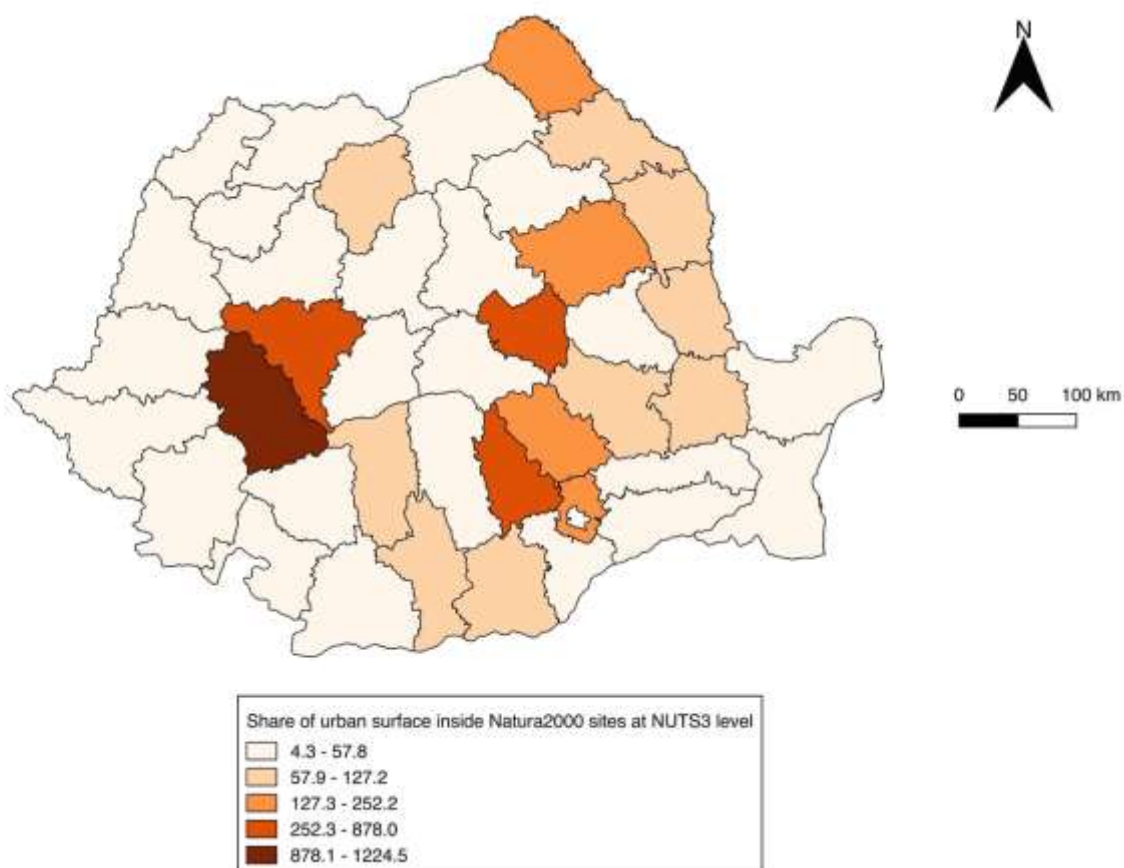
³ Sursa: <https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/data/natura2000-clc-by-nuts>

⁴ Sursa: <https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/data/natura2000-clc-by-nuts>

123 Porturi	2,7
121 Unități Industrial sau comercial	31,1
122 Rețele rutiere și feroviare	3,2
112 Discontinuitatea urbană	14,2

Următoare hartă prezintă aceleași informații la nivel NUTS3, considerând categoriile de zone urbane (zone portuare, unități industriale sau comerciale, rețele rutiere sau feroviare și discontinuitatea urbană).

Figura nr. 3 Ponderea suprafețelor urbanizate din interiorul siturilor Natura2000 la nivel NUTS3 (UM: ha)⁵

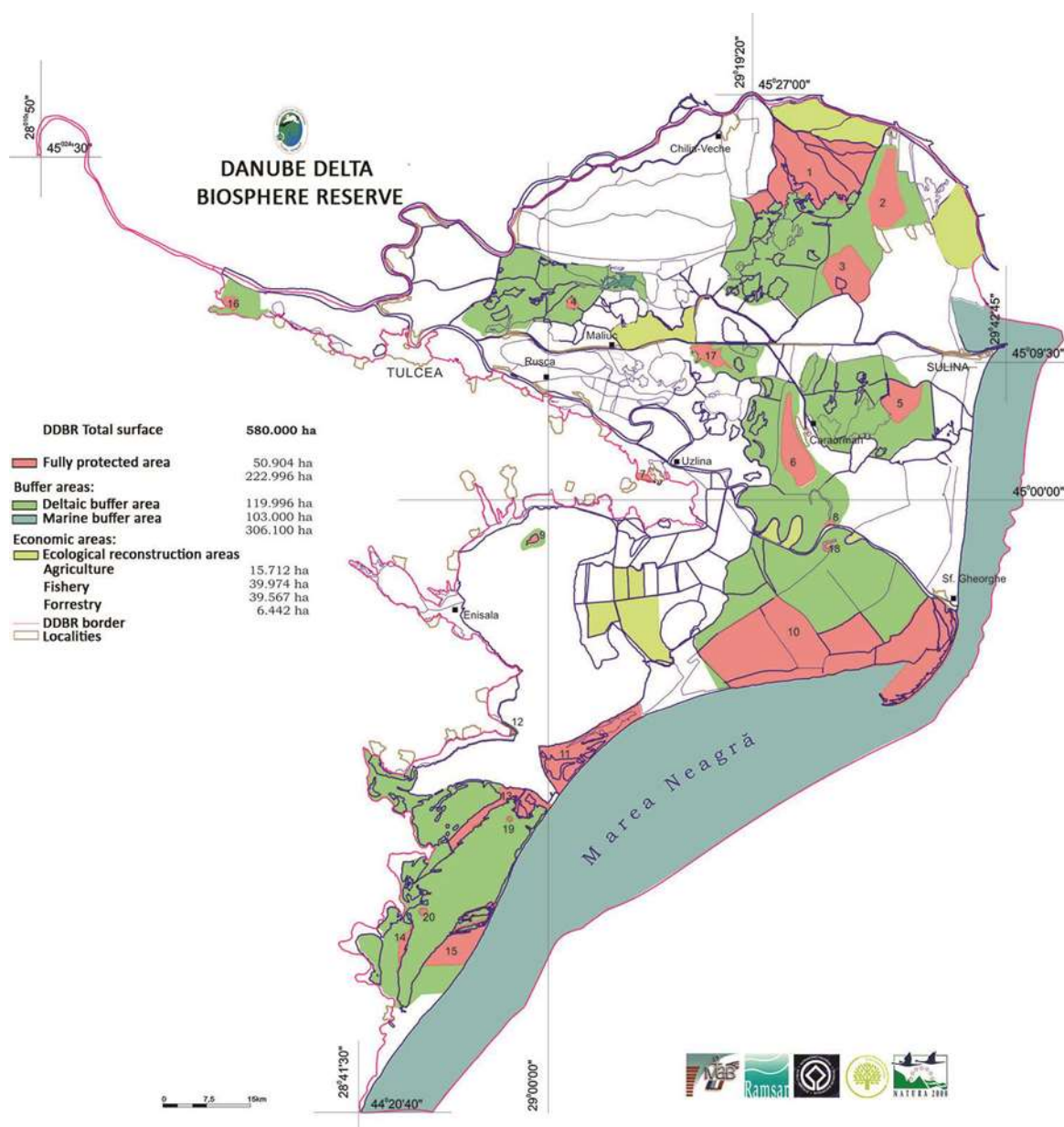

Ponderea suprafețelor urbanizate din interiorul siturilor Natura2000 este mai ridicată în sudul Transilvaniei, în județul Hunedoara, care se află în proximitatea zonei de sud a României, cea mai industrializată regiune a țării, iar cea mai mică pondere de urbanizare este înregistrată în județul Tulcea.

Zone cu constrângeri naturale specifice

⁵ Evaluator elaboration based on EEA data: <https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/data/natura2000-clc-by-nuts>

În septembrie 1990, Guvernul României a declarat Delta Dunării și unele zone adiacente acesteia, cu o suprafață totală de 580.000 hectare, Rezervație a Biosferei. Decizia a fost apoi votată de Parlamentul României prin Legea nr. 454/2001. Valoarea de patrimoniu natural a Rezervației Biosferei Delta Dunării a fost recunoscută prin includerea acesteia în rețeaua internațională de rezervații ale biosferei, în cadrul programului „Omul și Biosfera” (1990), prin declararea sa ca zonă umedă de importanță internațională și, în special, prin includerea sa în Lista Tratatului RAMSAR (septembrie 1991) și în Lista Siturilor Patrimoniului Natural Mondial UNESCO (decembrie 1991). Delta Dunării este a doua ca mărime din Europa (după Volga), dar cea mai bine conservată dintre deltele europene, cu o suprafață totală de 4.525 km², din care 3.510 km² pe teritoriul României, în teritoriile administrative a trei județe: Tulcea (87,73%), Constanța (12,23%), și Galați (0,14%).

Delta Dunării este unul dintre cele mai valoroase habitate ale continentului european, datorită faunei și biodiversității sale. Delta Dunării găzduiește peste 30 de ecosisteme și peste 1.200 de varietăți de plante, 300 de specii de păsări, precum și 45 de specii de pești de apă dulce în numeroasele sale lacuri și mlaștini. În Delta Dunării se înmulțesc aproape 180 de specii de păsări, precum marii pelicani albi, dintre care 151 de specii

sunt recunoscute de Convenția de la Bonn privind speciile migratoare, iar 17 aparțin speciilor amenințate la nivel global.

Cea mai semnificativă caracteristică fizică și ecologică a ariei Deltei Dunării este întinderea sa vastă de zone umede, inclusiv mlaștini de apă dulce, lacuri și iazuri, pâraie și canale. Doar 9% din suprafață se află permanent deasupra apei. Transportul pe apă este adesea singura opțiune de a călători către destinațiile din centrul Deltei. Zona are, de asemenea, acces mai redus la serviciile de bază, cum ar fi apă curentă și canalizare, decât zonele rurale învecinate. Serviciile de sănătate și educație sunt, de asemenea, constrânse de inaccesibilitate și scăderea populației.

Terenurile agricole din centrul Deltei sunt în mare parte zone umede convertite în terenuri agricole și aflate în proprietate publică. Fermele foarte mari, care acoperă 34% din suprafața totală și au o medie de 1.900 ha/fermă, sunt toate situate pe terenul administrat de Consiliul Județean Tulcea. Unele dintre ele ocupă o suprafață semnificativă a fostelor ferme piscicole de stat (4.000 ha – 12% din totalul fermelor piscicole) care în prezent sunt cultivate ca teren agricol. Dacă în zona dintre Măcin și Tulcea nu există, practic, restricții speciale în ceea ce privește agricultura (cu excepția celor valabile pentru întreaga țară), zona Deltei și zona de sud dintre Tulcea și Corbu (județul Constanța), care este parțial în Rezervația Biosferei Delta Dunării (RBDD), impun anumite condiții pentru activitatea agricolă, dar prezintă și mai multe opțiuni de diversificare a activităților pentru populația locală, inclusiv turismul și pescuitul. Producția de culturi de câmp și creșterea animalelor sunt principalele activități practicate, în timp ce producția de viț de vie se limitează la zonele tradiționale (ex. Niculițel).

Modelul de cultură este destul de asemănător cu cel de la nivel județean și național: cerealele rămân cultura principală (60% și 70% din suprafața anuală cultivată), urmate de floarea soarelui (21%), furaje (7%) și legume (3%). Viile acoperă circa 3% din suprafața totală cultivată, în mare parte pentru producția de vin (93%), în timp ce fructele sunt produse la o scară mult mai mică (0,5% din total), din care jumătate în Isaccea (450 ha). Este important de menționat că suprafața de teren lăsată necultivată s-a diminuat treptat în ultimii ani (de exemplu, de la 17% în 2006, la 2% în 2012). Creșterea animalelor este la fel de importantă pentru populația rurală și generează o pondere substanțială din veniturile sectorului agricol. Pășunatul tradițional de oi și capre a fost extins treptat pentru a include bovine (vacii și bivoli, favorizate de clima locală), porci și păsări (dezvoltate în „sisteme industriale”). Creșterea albinelor a rămas o ocupație importantă (deși una de nișă). Fondul forestier din cadrul RBDD cuprinde 22.656 ha și este format din toate suprafețele aflate sub jurisdicția Regiei Naționale a Pădurilor (Divizia Silvică Romsilva-Tulcea), inclusiv suprafețe de păduri, terenuri destinate re/împăduririi și alte suprafețe care deservesc nevoile de administrare a pădurilor, producție și cultură. Există, în plus, aproximativ 3.000 ha de vegetație predominant lemnoasă (arbori și arbuști) situate în afara fondului forestier înregistrat, în zonele inundate sezonier din RBDD. Suprafața totală a pădurii terestre (asocieri de arbori și arbuști) este de 15.377 ha, din care 8.845 ha (57%) sunt păduri plantate și 6.532 ha (43%) sunt păduri naturale, în principal specii de sălcii (osier).

Este de așteptat ca această proporție să se schimbe în timp, pe măsură ce lemnul din păduri se recoltează, iar pădurile naturale sunt regenerate. Pădurea Letea reprezintă cea mai mare și cea mai intactă zonă de pădure naturală. Majoritatea suprafeței forestiere (73%) este destinată funcțiilor de protecție, în timp ce 27% este utilizată pentru producția de lemn (95% lemn de esență moale, 5% lemn de esență tare), în principal prin recoltarea creșterii anuale.